

คำวินิจฉัยของ นายมงคล สระฐาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๓/๒๕๕๖

วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง การใช้อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาในการพิจารณาญัตติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา ๒๑ คณะ ในสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๕ วรรคสี่

ประธานรัฐสภา (พลตรี มนูญกฤต รูปขจร รองประธานรัฐสภา ทำหน้าที่แทนและรักษา ราชการแทนประธานรัฐสภา) ส่งความเห็นของสมาชิกวุฒิสภาจำนวน ๓๑ คน ซึ่งได้เข้าชื่อเสนอ ความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ว่า การใช้อำนาจหน้าที่ของ วุฒิสภาในการพิจารณาญัตติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา จำนวน ๒๑ คณะ ในสมัยประชุม สามัญนิติบัญญัติ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๕ วรรคสี่ หรือไม่ โดยมีข้อเท็จจริงสรุปได้ดังนี้

๑. นายการุณ ไสงาม สมาชิกวุฒิสภากับคณะรวม ๓๑ คน ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๖ ถึงประธานรัฐสภาว่า ตามที่คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา จำนวน ๒๑ คณะ จะครบวาระ ๒ ปี ในวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๖ ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๗๕ ซึ่งที่ประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๒๘ (สมัยสามัญทั่วไป) เป็นพิเศษ วันอังคารที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๖ ได้พิจารณาญัตติเรื่องขอให้ตั้งคณะกรรมการสามัญเพื่อสรรหาสมาชิกให้ดำรงตำแหน่งกรรมการสามัญ ประจำวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภาฯ ข้อ ๗๖ (นายนิพนธ์ วิศิษฐยุทธศาสตร์ เป็นผู้เสนอ) และมีมติตั้งกรรมการสามัญขึ้นคณะหนึ่ง

คณะกรรมการสามัญเพื่อทำหน้าที่สรรหาสมาชิกให้ดำรงตำแหน่งกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา ที่ตั้งขึ้นตามมติของวุฒิสภาดังกล่าว ซึ่งถือได้ว่าเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๕ ได้ดำเนิน กระบวนการสรรหาสมาชิกให้ดำรงตำแหน่งกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา โดยได้มีการเปลี่ยนแปลง กฎเกณฑ์การสรรหาไปมาระหว่างการดำเนินการกระบวนการสรรหา ซึ่งการเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ระหว่าง การดำเนินการกระบวนการสรรหา นั้น ทางวุฒิสภาชุดปัจจุบันได้เคยวิพากษ์วิจารณ์ในกรณีการสรรหากรรมการ ในองค์กรอิสระที่มีการเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ระหว่างการสรรหามาแล้วหลายกรณี อาทิ กรณีการสรรหา คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ซึ่งสมาชิกวุฒิสภาได้ยื่นผ่านประธานรัฐสภาเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญ วินิจฉัยแล้วว่าการเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์กติการะหว่างการดำเนินการกระบวนการสรรหา นั้นไม่ชอบจนมีผล ทำให้ประธานกรรมการการเลือกตั้ง (พลเอก ศิริรินทร์ ฐูปเกล้า) ต้องพ้นจากตำแหน่ง

๒. ต่อมาในการประชุมวุฒิสภาครั้งที่ ๕ (สมัยสามัญนิติบัญญัติ) วันศุกร์ที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๖ มีระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภาเรื่องด่วนที่ ๔ เรื่อง ตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา จำนวน ๒๑ คณะ โดยที่ประชุมวุฒิสภาได้พิจารณาญัตติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาตามรายงานของคณะกรรมการสามัญเพื่อสรรหาสมาชิกให้ดำรงตำแหน่งกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาตามญัตติที่นายนิพนธ์ ฯ เป็นผู้เสนอ ซึ่งในการพิจารณาญัตติดังกล่าวในสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๕ วรรคสี่ ดังนั้น การประชุมวุฒิสภาในญัตติดังกล่าวจึงเป็นการประชุมที่มีข้อขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๕ วรรคสี่ ทำให้ผลการประชุมอันเป็นมติใดๆ ของการประชุมในเรื่องดังกล่าว มีชอบและมีอาจใช้บังคับได้ด้วย

๓. การตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภานั้น แม้จะมีได้ดำเนินการในสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัตินี้ซึ่งต้องห้ามด้วยบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๕ วรรคสี่ ดังที่ได้กล่าวแล้ว โดยลำดับแต่ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๕๔ วรรคสาม ก็ได้กำหนดให้คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่คณะกรรมการครบวาระ (สองปี) ทำหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะได้มีการตั้งคณะกรรมการใหม่ ทำให้งานของวุฒิสภามีได้ขัดข้องหรือเสียหายแต่ประการใด

๔. ประธานรัฐสภา (พลตรี มนูญกฤต รูปขจร รองประธานรัฐสภา ทำหน้าที่แทนและรักษาราชการแทนประธานรัฐสภา) ผู้ร้อง ได้พิจารณาจากข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่าเรื่องนี้ได้มีสมาชิกวุฒิสภา จำนวนถึง ๓๑ คน โต้แย้ง ประกอบกับเรื่องนี้ได้มีการวิพากษ์วิจารณ์จนมีความเห็นแตกออกเป็น ๒ ฝ่าย ทั้งที่เห็นว่าสามารถทำได้ กับอีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่า การดำเนินการของวุฒิสภาเป็นการขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ทำให้มองได้ว่าเป็นกรณีที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภาแล้ว และเป็นปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลในองค์กร ดังนั้น หากการได้มาซึ่งตัวบุคคลในองค์กรเป็นไปโดยมิชอบหรือมีข้อโต้แย้ง หรือเป็นที่เคลือบแคลงย่อมส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลในองค์กรด้วย ดังนั้น ประธานรัฐสภาผู้ร้องจึงเสนอเรื่องพร้อมความเห็นมายังศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ในประเด็นว่า

(๑) การใช้อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาในการพิจารณาญัตติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา จำนวน ๒๑ คณะ ในสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๕ วรรคสี่หรือไม่

(๒) หากการใช้อำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาดังกล่าวเป็นไปโดยมิชอบด้วยบทบัญญัติของสภาแล้ว ผลหรือมติของวุฒิสภาจากการประชุมดังกล่าวจะใช้บังคับได้หรือไม่

พิจารณาแล้ว มีประเด็นวินิจฉัยเบื้องต้นว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัย เรื่องนี้หรือไม่ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญ ให้องค์กรนั้นหรือประธานรัฐสภาเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย” เห็นว่า การที่ที่ประชุมวุฒิสภาได้พิจารณาตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภา จำนวน ๒๑ คณะ เป็นการบริหารงานภายในของวุฒิสภาเอง ปัญหาตามคำร้องเป็นเรื่องที่ประธานรัฐสภาได้รับคำร้องจากสมาชิกวุฒิสภา ๓๑ คน ซึ่งไม่เห็นด้วยกับผลหรือมติของวุฒิสภาซึ่งเป็นปัญหาการทำหน้าที่ของวุฒิสภาตามปกติ จึงมิใช่ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่จะเสนอความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖ ได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๖

นายมงคล สระแก้ว

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ